

KISS MAGDALÉNA

CSAPATNEVEK KATEGORIZÁLÁSA A BOLYAI ANYANYELVI ÉS MATEMATIKAVERSENYEN (2015 ÉS 2023)

Apor Vilmos Katolikus Főiskola

1. Bevezetés

Jelen tanulmányban a Bolyai-csapatversenyen részt vevő 12. évfolyamos diákok névadását mutatom be, összehasonlítva két tantárgy és két tanév neveit, együttvéve 811 csapatnevet. A 2015. és a 2023. évből származó, anyanyelvi és matematikai tudományterületekhez tartozó csapatnevek vizsgálata kettős célú: egyrészt bemutatja a 8 év különbséggel létrejött nevek változási tendenciáit, másrészt a két tantárgy névtipológiájának hasonló és eltérő jegyeit. Jóllehet a feldolgozás országos lefedettségű nyelvi adattal operál, a tanév és évfolyam szerint kiválasztott csapatnevek száma meglehetősen szerény metszetet reprezentál a közel kétszázézes adatmennyiségből, amelyből származik.

A tanulmány vonalvezetése a korábbi szakirodalom áttekintésével indul, de itt kap helyet a csoport-, illetve csapatnév terminológiai elkülönítése is. A következő részben a névadás motivációjának névpszichológiai bemutatása jelenik meg, amit a Bolyai-csapatverseny általános ismertetője követ. Az ötödik rész a névvizsgálati módszer, amely az alkalmazott adatgyűjtési és -feldolgozási technikákat vázolja. Az írás fő komponense a kiválasztott korpusz csoportosítása, feldolgozása, ami az eredmények összefoglalásával, illetve a két versenyév neveinek összevetésével zárul. Az utolsó mikroszerkezeti egység a további kutatási irányokat jelöli ki, amelyek végső soron a teljes Bolyai-csapatnévanyag szinkrón és diakrón feldolgozását célozzák meg.

2. Szakirodalmi áttekintés

Névelméleti publikációk hosszú sora tárgyalta már a tulajdonnév jelentéssíkjainak komplexitását, és más-más megközelítésben határozták meg a nomen proprium fogalmát, formáját és denotációs feladatát (pl. Hajdú 1998, 2003; Hegedűs 1997, 1999; Hoffmann 2010; Reszegi

2020; Slíz 2015; J. Soltész 1979; Tolcsvai Nagy 1997, 2008; Zelliger 2007). Ennek megfelelően a nyelvi jelekből álló név mint sajátos jelentésszerkezet a denotatív és identifikáló szerepen kívül rendelkezik olyan konnotatív jelentésjegyekkel is, amelyek referenciálisak, amennyiben közvetlen vonatkozás áll fenn a nyelvi jel és a denotátum között. Ez a kapcsolat az a szociokulturális körülmény, amely révén létrejöhet a nyelvhasználat aktív eleme, a név. S bár a névteremtés praktikus jellemzője a nagy kezdőbetű, valódi névségét a (szóbeli vagy írásbeli) gyakorlatot ismerő és alkalmazó közösség biztosítja még akkor is, ha a névviselés alkalmi jellegű, mint a jelen tanulmány vizsgálandó csapatnevei.

Maga a névadás az emberi természet egyik legsajátabb velejárójaként egyrészt a megkülönböztetés, másrészt a másokkal való azonos csoportba tartozás kifejeződését szolgálja. Ha a beszélő a konkrét nyelvhasználatban egy konkrét nyelvi elemet egy konkrét denotátumra közvetlenül alkalmaz, nevet hoz létre, hiszen nevet alkotni mindenkinek joga van még akkor is, ha az idővel nem válik közösségi érvényűvé (vö. Hajdú 1998: 12). Mind a névadás, mind a névválasztás az ember alapvető tevékenysége, ahol a névválasztás egy adott szokásrendszer, konszenzus, hagyomány vagy szigorú szabály által jöhet létre, míg a névadás lehet spontán, változó, a névadók kreativitásán alapuló, módosítható és szabadon változtatható denotációs aktus (Raátz 1996: 75, 2023: 5). Így számos metaforikus névforma a konvencionizált sémákon alapuló névadás helyett a beszélő nyelvi kreativitását igényli, s ez a kognitív mechanizmus jellemzően sajátos stílushatású neveket eredményez (Reszegi 2020: 24; Slíz 2002: 123; Tóth 2016: 38; Zelliger 2007: 227). Gyakran ilyen kreatív nevek jönnek létre a csoportnevek között is, amelyek Kis Tamás szerint a szlenghez hasonló erős tagolódást mutatnak, az egyes altípusai pedig a szleng egy-egy fajtájának felelnek meg (területi, köz- és szakszleng), vagyis a nyelvi rétegződés során a játékos asszociáció és névfacsarás szlengneveket hoz létre (vö. Kis 1996: 94).

2.1. A csoportnév fogalma

A *csoportnév* terminológiája már az előző század közepén feltűnt, de konkrét meghatározás nem született, azonban különféle csoportok, csoportosulások, amelyeket el kellett nevezni, annál inkább. Első előfordulása B. Gergely Piroska nevéhez fűződik, aki új kutatási területként utal rá, melynek fő feladata az emberi csoportosulások elnevezése (Kis 1996: 28). J. Soltész önálló ragadványnévként definiálja (1979: 62–63), amelynek egyes fajtái a diáknév, az iskolai és a katonai ragadványnév. Pszichológiai vonatkozását tekintve az emberi kapcsolatokat a „mi”-tudat, vagyis a csoporthoz tartozás érzése és a csoport önálló egységként értelmezése jellemzi, amit gyakran csoportnév is jelez (N. Kollár 2004: 292). A humánológiai megközelítés mellett a csoportnév számos tudományos rendszertani besorolást is jelöl, pl. a szerves kémiában (tetraének, pentaének, hexaének és heptaének; Szodoray–Fejér–Oláh 1957: 910), az orvostudományban (Bősze 2018: 18), a pedagógia módszertanában (Barna

2019: 17), a közetmeghatározás módszertanában (Vendel 1959: 25), az állattanban (pl. a torpikkely nélküli legyek csoportneve; Soós 1959: 6).

A magyar névtanban az egyes településeknek, illetve azok lakosságának azonosítására használatos kollektív ragadványneveket a szakirodalom különböző terminusokkal nevezi meg, pl. falucsúfó (Bauko 2013: 56), szlengnevek (Kis 1996: 29). Számos etnikum említése is csoportnév által történik, mint például a *lovári, gurvári, cerhári* (Baló–Lakatos 2016: 191), vagy az anatóliai türkmének megnevezése (Sudár 2022: 507). Szintén az embercsoportok közti névhasználatban jelentkeznek a „sértő csoportnevek – *oláh, rác, pozdov, boche, youpin*” (Illyés 1995: 74), és hasonló kontextusban jelenik meg Szabó T. Attila írásában is: „Kolozsvárt az egykori római katolikus főgimnáziumban, a »Liceum«-ban a negyvenes évek végén bekövetkezett államosítás tájáig az alsós diákok, a »fikák« összefoglaló csoportneveként határozottan lebecsülő jelentéssel volt használatos a felsős diákok körében a *mezei hadak* szókapcsolat.” (1971: 146) Röviden összegezve a csoportnév fogalmát láthatjuk, hogy olyan nyelvi eszköz, amely számos lélektani, társadalmi és kulturális funkciót tölt be, erősítve a közösségi érzést és az identitás kialakulását általában pozitív értelemben.

2.2. A csoportnév és a csapatnév összevetése

A két fogalom szemantikai mezeje rendkívül hasonló, de korántsem azonos, hiszen létrejöttük motivációja és működési feladata más-más irányú. Kronológiai megjelenésüket illetően a *csoport* (1382; TESz.) a korábbi, és a történeti-etimológiai szótári értelmezésben ötféle jelentéssel bír: 1. 'tömeg, csomó', 2. 'sereg, személyek összessége', 3. 'göröngy', 4. 'üzleti csomósodás, pók', 5. 'vmely egység része', és olyan hangfestő szó, amely a *csokor* szónak szóhasadással elkülönült változata. A *csapat* lexéma első fennmaradt lejegyzése több mint 300 évvel későbbi (1782; EtSzt.), és négy jelentésű: 1. 'csoport', 2. 'katonai egység', 3. 'legelő', 4. 'mennyeség'. Ez a szó a *csap* igéből alakult *-at* főnévképzővel, és nyelvjárási szó lehetett, amelyet a nyelvújítók terjesztettek el és emeltek irodalmi nyelvi szintre (EtSzt.).

Tehát a *csoport* egy adott közösséget vagy kategóriát jelöl legalább egy közös vonás alapján. Lehet dinamikus jellegű, ha figyelembe vesszük, hogy a csoportnevek gyakran változnak az idő múlásával, új tagok csatlakozhatnak, mások kiléphetnek, fogalmak esetében kikophatnak. Főbb típusai közé tartozik az etnikai, nemzeti, vallási, szakmai, hobbi, lakóhely szerinti hovatartozást jelölő név.

A *csapat* egy közös céllal rendelkező csoport, amelynek tagjai hatékonyan együttműködnek, és összehangolt egyéni tevékenységeikkel egymást segítve mindannyian azon szorgoskodnak, hogy együtt gyorsan elérjék a közös célt, amelyet egy személy nem tudna elérni, vagy csak lassan lenne rá képes (ÉKsz.²). Tagjait tekintve azonos célra szervezett vagy összeverődött csoport, amelynek megjelenési területe a munka világa (bányászat), a katonaság vagy a sport.

A fenti példákból kitűnik, hogy milyen különbség mutatkozik a csoport és a csapat kohéziós ereje, kontextusa és hangvétele között. Az összetartó erő szempontjából a *csoport* egy általánosabb kifejezés, amely bármilyen, közös jellemzővel rendelkező egyének összességét jelölheti (pl. család, baráti társaság, egy érdeklődési körű közösség, társadalmi réteg, náció), a *csapat* azonban olyan specifikus kifejezés, amely egy közös céllal, feladattal összefogott, szervezett csoportot jelent (pl. sportban, munkában). A mindennapi életben a *csoport* széles körben használatos, és nem feltétlenül utal valamilyen kötött szervezetszervezésre vagy célra, míg a csapat konkrét kontextushoz kötődik, és hangsúlyozza a csoport tagjainak együttműködését és közös célját. Hangvételét tekintve a csoportnév általában semlegesebb hangvétellű, és nem feltétlenül hordoz magában érzelmi töltetet, de a csapatnév gyakran pozitív konnotációkkal bír, és kifejezi a csoport tagjainak elkötelezettségét és büszkeségét (vö. Farkas 1997: 576). Ezek az ismérvek együttesen befolyásolják a csapat- és csoportnevek létrejöttének motivációját és névproduktumát. Mivel a csapatnév tudatosabb jellegű, típusai is nagyfokú változatosságot mutatnak a klasszifikáció során.

3. A névadás motivációja

Az összegyűjtött névadatokból a névadási motiváció pontos indítékait nem térképeztem fel, és 20 évre visszamenőleg nem is lehet. Ennek ellenére minden iskolában a regisztráció lezárulásáig nyílt titokként kering a névadással kapcsolatos misztérium. Sok diák nyilatkozik úgy, hogy csak a gyümölcsért, csokiért vagy a virágmagvakért vesz részt a versenyen (vö. *Csak a csokiért jöttünk* csapatnév), de bármilyen céllal érkezett egy-egy csapat, a névalkotásban szinte semmi sem tudja kreativitásukat korlátozni. Még az is megeshet, hogy nem a névproduktum, hanem inkább az addig vezető út jellegzetességeinek, esetleg „vajúdási” folyamatának a jellemzői válnak csapatnévvé, ahogy azt a későbbi példák bizonyítják. Akármilyen név is szülessen, a fő cél nem csupán a denotáció, hanem az egyedi, frappáns és humoros csapatnév létrehozása. Ennek egyik alkategóriája ellentétre épül, amely egyúttal komikumforrást is biztosít, például van olyan csapatnév, amelyet azzal a céllal neveztek el a tagok *Lúzer*-nek vagy *Vesztesek*-nek, hogy általános derűtséget eredményezzen, ha majd a díjátadó ünnepségen elhangzik az első helyezett nevének.

Természetesen nyomot hagyott a névanyagban a 18 éves korosztályt foglalkoztató hatások változatos skálája is: a személyiség érvényre juttatása, a környezet meghatározó volta, a baráti kör vagy osztálytársi csoport, az internet (különösen az internetes játékok) és a mélyebb szaktantárgyi ismeretről árulkodó terminus technicusok elterjedtsége. Látni fogjuk, hogy a vizsgált csapatneveket a nyelvi tervezés metafunkciói közül az interperszonális és interdiszciplináris kapcsolatteremtés igénye hozta létre egy vagy több alkalmi

névadás céljából. Számos csapat fantázianevének keletkezése során olyan pszichológiai indítékok aktivizálódnak, amelyek individuális vagy kollektív jellegének a szétválasztása szinte lehetetlen. Ez a mechanizmus annak köszönhető, hogy a csapattagok vagy egyetlen individuumként reprezentálják magukat a névadás során, vagy megőrzik egyéni függetlenségüket, ami általában számnevekben (pl. *1 csapat 4 elme 1 verseny végső játszma; Négy, Észnégyes, Mesternégyes*) vagy személynevekben realizálódik (pl. *Anna és a fiúk, Tamás és a slepp, Kamilla-csapat, Kolos és Máté és Lőrinc és Botond*). Nem alkalmi névadás eredménye a *Kolpingos* csapatnév, mert a Bolyai-versenyen egy már meglévő névvel indultak a Magyar Kolping Szövetség nevű keresztény értékközvetítő mozgalom tagjai.

A kollektív identitás kifejezésére létrejött csapatnevek számos esetben olyan narratívákat jelenítenek meg a névadásban, amelyek általánosan ismert élettörténetek a fiatalok körében. Ebben a kölcsönös determináltságban a szimbolikus interakcionizmus révén a szimbólumokat (jeleket) az egyén értelmezi oly módon, hogy először megbecsüli, hogy miként reagál a környezete a cselekvésére, majd ennek alapján cselekszik. Ezáltal az igazított cselekvés lényege a közös értelmezés lesz. A továbbiakban látni fogjuk, hogy az ember az identitását történetek konstruálásával hozza létre, amit a szakirodalom narratív identitásnak nevez (McAdams 2011; Hammack 2008). A narratíva egyrészt koherenciát képes teremteni az ember számára, másrészt viszont a kultúráról is nagyon sokat elárul, nem csak az egyéni életről (McAdams 2006; McAdams–Guo 2014; Hammack 2015). Itt a személyes narratívák összefonódnak a kollektív „mesternarratívákkal”, amelyek az egyének társadalmi státuszához kapcsolódhatnak. Esetünkben ezek a szociális szerepek realizálódnak a csapatnevek tekintetében, pl. családtagként (*Anyu fizeti*), valamilyen osztályba járó diákként (*Bééé, Cések, D-sek, Tanárnő beírhat bármit*), csapatvezetőként (*Niki és csapata, Tomi csapata, Domi csapata, Alex és bandája, Csaby angyalai, Boti angyalai*).

4. A Bolyai-csapatverseny, azaz „ $4 > 4 \times 1$ ”

Az idézőjelben lévő reláció az együttműködés és közös gondolkodás, testre szabott feladatelosztás lehetőségét jelzi, amit a diákok önállóan és szabadon gyakorolhatnak a verseny során 4 fős csapatban. Legutóbb Papp István Gergely *Kreativitás és nyelvi tudatosság* címmel mutatta be a Bolyai anyanyelvi csapatverseny céljait, eredményeit az elmúlt tizenkét év tükrében az *Anyanyelv-pedagógia* hasábjain (2017: 90–95). A két tudósról, Bolyai Farkasról és fiáról, Jánosról elnevezett versenyt Nagy-Baló András matematikatanár hívta életre 2005 őszén három budai kerület felső tagozatos általános iskolásai számára matematika tantárgyból, a következő évben pedig magyar nyelvből, később természettudományból is. 20 év alatt a verseny köre jelentősen kibővült, hiszen a harmadik évfolyamtól a tizenkettedikig jelent-

kezhetnek a diákok négyfős csapatokban immár három országból: Magyarország, Románia és Ausztria területéről. A verseny célja lehetőséget teremteni arra, hogy az iskolások átéljék az együtt gondolkodás örömét, és a logikus gondolkodás mellett készségeiket közvetlenül is bemutathassák diáktársaik előtt, eközben pedig összemérhessék tudásukat. A tanulmányi próbatétel két írásbeli fordulóból áll, de az általános iskolás korosztály a második fordulóban szóbelire is készül. A feladatsorok 13 feleletválasztós és egy kifejtős kérdésből tevődnek össze, és összesen 60 perc áll a csapatok rendelkezésére.

Nevezéskor minden csapatnak saját csapatnevet kell választania, amely nem lehet másokra vagy a jó ízlésre nézve sértő. A legutóbbi, 2024/2025. évi versenykiírás szabálya szerint a csapatnév nem utalhat beazonosíthatóan a versenyzők személyazonosságára, iskolájára, más élő személyre vagy jelenleg aktív intézményre, továbbá nem lehet részben vagy egészben sértő vagy trágár szó, és nem haladhatja meg a 40 karaktert. Bár e szabályt a nevező csapatok általában betartják, névalkotó kreativitásuk e keretek között is meglepően különleges csapatneveket eredményez.

5. Az adatgyűjtés és -feldolgozás módszere

5.1. Az adatgyűjtés

A primer adatgyűjtés az UiPath program segítségével történt, a Bolyai-verseny hivatalos honlapjáról, a főszervező beleegyezésével, amiért ezúton is köszönet illeti őt és munkatársait.

Mivel a kvantitatív megközelítés alapja a számszerűsítés, a mért adatok százalékos eloszlása rávilágít azokra a tényezőkre, amelyek meghatározzák a névalkotó közösségek dinamikájának hálózatmodelljét. Célkitűzésemnek megfelelően a tantárgyi és 12.-es évfolyamú csoportok névválasztási jellemzőit kategorizálom, majd összehasonlítom a 2015-ös és 2023-as versenyév csapatneveit.

A vizsgált években összesen 811 csapat vett részt, ebből 169 anyanyelvi és 642 csapat matematikaversenyen. Ami a valós jelenlévők számát illeti, az valószínűleg nem éri el a teljes létszámot, azaz a 4×811 -et, hiszen a verseny napján minimális lemorzsolódásra mindig lehet számítani. A csapatnevek azonban mindezeketől függetlenül már a nevezést megelőzően létrejöttek.

5.2. A feldolgozás módszere

A névállomány elemzése alapvetően a grammatikai kategóriák felosztását követi. Ennek megfelelően az alapszófaji besorolások főnévi, melléknévi, számnévi, névmási és egyéb szófajokat tartalmazó csapatneveket érintenek, amelyek közül a konkrét főnevek további köznévi és tulajdonnévi elemekre bomlanak. A köznevek (egyedi, gyűjtő-, mennyiség-

név) és tulajdonnevek (személy-, földrajzi, csillagászati, intézmény-, márkanévek, címek neve) főbb osztályaiban megjelennek további besorolások is, demonstrálva a névanyag gazdagságát, változatosságát. Ennek a résznek a zárásaként megjelenik az elvont főnevek osztálya, illetve a további alapszófajokat, viszony- és mondatszókat tartalmazó csapatnevek rendszerezése.

6. Eredmények

Mivel a vizsgált csapatnevek variabilitása erőteljes és dinamikus, a kategóriákba rendezés rendkívül szerteágazó képet mutat.

6.1. Konkrét köznevek

6.1.1. Egyedi nevek

A terminus technicusok (18%) eredeti alakjukban vagy minimális szóferdítéssel jelennek meg, különleges csapatneveket hozva létre. Magyar irodalmi és nyelvtani kifejezések mellett (*Dada(izmus)*, *Disztichon*, *Morféma*, *Hapax legomenon*, *Grammar Police*, *Syntax Error*) meglehetősen nagy számban fordulnak elő matematikai szakszók is (*Aszimptota* 'olyan görbe vagy egyenes, amelyet egy függvény grafikonja határértékben megközelít, de nem ér el', *Ekvivalencia*, *Görbület*, *Hexagon*, *Ipszilon*, *Maradék*, *Mátrikusz*, *MeglePI*, *No parabola*, *Oktaéder*, *Parabola*, *paralelepipedom*, *sin(π)*, *Szuperbola*, *Tetraéder Teljes négyzet*, *Konvex burok*, *Konkáv háromszög*, *Egzisztenciális kvantor*, *Közelítő gyök*, *Ciklois a tóruszon*, *Pluszmínusz nulla*, *Negatív számok*, *n-oldalú szabályos Gúla*, *Az egység gyökei*). Ami a mesteri szójátékokat illeti, olyan nevek is létrejöttek, amelyek franciául vannak írva (*Logique*), mások új izmusteremtő erővel bírnak (*Viczaizmus*), vagy igéből főnévvé váltak, és különolvasva újabb jelentést nyertek (*deriválisok*). A *SEXY PRIMES* csapatnév magyar megfelelője a *szexi príme* matematikai kifejezés, vagyis olyan prímszámok, amelyek között a különbség 6 (az 5 és a 11 például szexi prím számpár, mert $11 - 5 = 6$). A latin eredetű *Logosz* nem csupán a fentebb említett két diszciplína része, hiszen minden tudományágazattal kapcsolatos. Megragadó alkotások jöttek létre a matematikában és fizikában használt valós számmal, a π -vel a *MeglePI* és a *sin(π)* [szimpi] esetében, amelyek szórővidítéssel és kicsinyítő képzővel hoztak létre fiatalok szóhasználatára jellemző csapatneveket. A *KÁszorq* egyértelműen a fizika és a matematika világából származik: a „k szorozva q-val” ($k * q$) képlet fonetikus leírása (például a Coulomb-törvényből, ahol k az arányossági tényező, q pedig a töltés). Megszemélyesített matematikai kifejezést is találunk (*Elfajult négyzet*), illetve Vátszajána indiai filozófus művének a címtorzításos formája a *Káma Szumma*.

Állatnevek (10%) rendszertani osztályából származó nevekből is keletkeztek csapatnevek. Az ízeltlábúak törzsétől a rovarokon keresztül (*Katica*) a halakon át (*Lazac*, *Foly-de folyékony pofájú fémhalak*) a hüllőkig (*Baziliszkusz*, *Tarajos Goethe*) és a madarak osztályáig terjed a választék (*Hejja*, *Heron*, *Kőszáli sasok*, *Kicsi Rigók*, *Kék Baglyok*). Ám a gerincesek törzse folytatódik az emlősök osztálybesorolásával, ami szerteágazóbb képet mutat. A vadon élő és a háziállatok közül több állatnév vált csapatnévvé. Ezek között legnagyobb számban fordulnak elő a kutyafélék (*Róka*, *Farkas*, *Tacskó*, *Sajtos Sakálók*), macskafélék (*Sunyi macskák*, *Kék törpecica*), páratlanujjú patások (*Szuper lángoló nyerges lovak*, *Stréber falók*). Egy-egy alkalommal megjelentek a sünfélék (*Süni*), a vidrafélék (*Vidra Squad*), a rozmárfélék (*Rozmár Elit*), a nagytestű párosujjú patások (*Sertéss*), rágcsálók (*M.R.Mókusok*) és a kérődző kis- és nagytestű párosujjú patások (*Harci kecskék*, *Tehén*) alosztályába tartozó zoonimák. Helyesírás tekintetében a *Hejja* és a *Sertéss* mutat eltérést a szabályos alaktól, továbbá valószínű, hogy a *Heron* 'szürke gém' angol nyelvű említése egy közismert japán fantasztikus film címéből származik (*The Boy and the Heron*). A latin eredetű *Ailurus* csapatnév pedig az *Ailurus fulgens* első tagját rejti, ami magyarul vörös macskamedve vagy vöröspanda. A *Neko* (japán 'macska') macskanéven kívül animékarakter tulajdonneve is lehet. *Kalaska* egy díjugrató ló neve, de lehet egy gépkarabély (Kalasnyikov) rövidült és kicsinyítő képzővel továbbképzett formája. A mesebeli lények közül az egyszarvú (*Unikornis*, lat. *unicornis*, gör. *monocerosz*; 'ló alakú mitikus állat, lófeje, fehér lóteste, özlába és orozslánfarka van, homloka közepén egyenes, hegyes szarvval') jelenik meg a csoportnévben.

Az ételnevek (4%) esetében a kelt tészták nevének aránya megegyezik az édességekével. Az előbbieket közül megemlíthető a *Bagett*, *Kenyér*, *Lángos*, *Pizza*, *Krumplis pogácsák*, *Kolbászos szendvics* csapatnevek, a második típusba pedig a következő nevek tartoznak: *Kuglóf*, *Muffin*, *Müzli*, *Tschoki*, *Forró csoki*, *Duplán derivált dödölle*.

A tárgynevek (1%) körében megjelennek a dologi világnak azok a változatos elemei, amelyek körülveszik a diákokat. Ennek megfelelően lehet öltözködéssel (*Bunda*, *Kabát*, *Piros pulcsi*), közlekedési eszközzel (*Fahrrad* ném. 'bi- vagy tricikli') és számos esetben építkezéssel kapcsolatos csapatnév (*Csempe*, *Kerítés*, *Korlát*, *Számoló gépek*, *Talicska*, *Traktor*). A fiatalok körében számos jelentéssel bír a *Bomboclaat*, amely tárgy- és márkanev ugyan, de a középiskolások körében az *ó* indulatszó megfelelőjeként használatos szleng.

A növényneveket (1%) tartalmazó csapatnevek között egyenlő arányban oszlanak meg a trópusi égöv gyümölcsnevei (*Ananász*, *Banánfa*, *Kókusz Klónok*) és a kontinentális éghajlatról származó termésnevek (*Alma*, *Eper*, *Édes dinnyék*). Zöltségnevet fordul elő a *Furcsa krumplik*-ban, továbbá megszemélyesítést takar a *Szerencsés füvek* csapatnév.

6.1.2. Gyűjtőnevek

Gyakran jelenik meg a *csapat* szó (12%) e nevekben idézőjelben, esetleg ironikus céllal vagy éppen mesei utalással („*Csapat*”, „*Csipet csapat*”). Ezzel ellentétben a határozott névelővel ellátott *A csapat* névben szabatosabban fejeződik ki a kollektív tudat. A versenyen részt vevő mikroközösség kiválóságát hivatott jelezni a *Király csapat*, *OP csapat* (< ang. *overpowered* 'túlerő'), *Calvin Klein Bossok*. Közvetlenebb és kissé személyeskedő hangvételű a *Bolyai Banda*, *Ritter Csopi*, *Csoda Csokis Csapat*. Az angol *team* 'csapat' köznévvől összesen hét alkalommal jelenik meg a névlistában különféle előtagokkal, mint a 'győztes csapat' jelentésű *VINTeam*, a mesebeli lényre utaló *Sellő team*, a szakszót tartalmazó *LagrangeTeam*, illetve a [csibész] olvasatú *Gepace Team*. Személynevek becézett formáját tartalmazza az *Öcsi Team*, a *Pötyi team* és a *Réka Team*. Az összetartozás jelölése gazdasági csoportosulásra utal a *Közös a cég* csapatnév esetében, a *Phálesz kör* alkoholnevet takar.

6.1.3. Mennyiségnevek

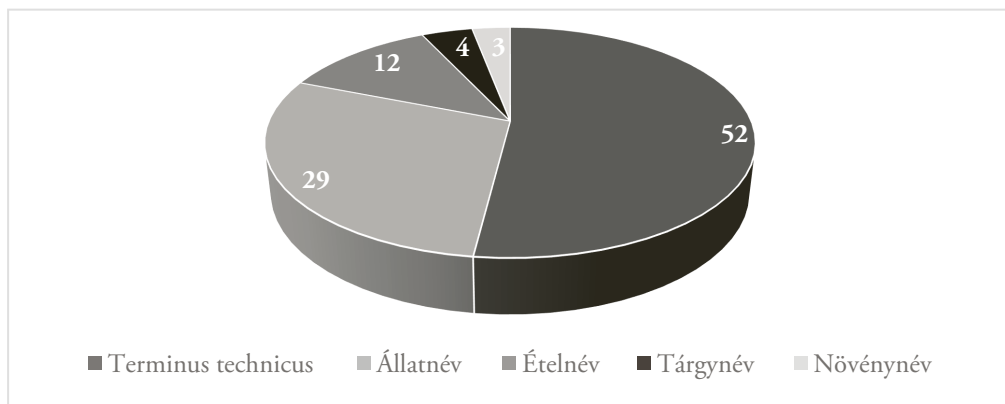
A csapattagok számát (1%) tartalmazó *négyes* lexéma jelenik meg az *Arany négyes*, *Néger négyes*, *Állati négyes*, *Édes négyes*, összetételekben pedig az *Észnégyes*, *Mesternégyes* elnevezésben. Ide sorolható a *Vier* is, amely német eredetű 'négyes' jelentésű főnév és 'négy' jelentésű számnév egyben, illetve a latin eredetre visszavezethető *Kvartett* és *Quadriátus* csapatnév.

6.2. Elvont köznevek

Az adatok 2%-ában többféle névadási tendenciát figyelhetünk meg. Találunk lelki jelenségeket jelölő fogalomneveket, amelyek akár egy-egy híres irodalmi alkotás címeiként is értelmezhetők: *Ábránd* (Vörösmarty-vers), *Téboly* (Faulkner: *A hang és a téboly*). Különböző kvalitások megnevezései is helyet kapnak, pl. *Majdnem érettek*, *Anonim Munkaholisták*, *Menő kockák*, *Disztri Buták*, *Szervezett „örültek”*, *Trigonometriai Tréfások*, *matek kattosok*, *Matek zsenik*, *Bajnokok*, *IQ Bajnokok*, „*A tavalyi győztesek*”, *A matematika koronázatlan királyai*. A görög mitológia fogalmköréből származó mesebeli lények közül a szörny (*BEAST*), szellem (*Szellemecke*, *Deriváló Démonok*), titán (*Számelmélet Titánok*) és grácia (*A három Grácia*) szó jelenik meg a csapatnevekben.

Történelmi eseményt idéz az *An Schlus* csapatnév, utalva az Ausztria Németországhoz csatolását eredményező 1938-as műveletre. A *Tizenkét pont* csapatnév a 48-as forradalom követeléseinek összefoglalását tartalmazta. Ezzel ellentétben az eseménynevek körében pozitív töltetű köznevek váltak tulajdonnévvé a *Bál* és a *Bulika* szórakozással kapcsolatos alakban. Ami a verseny kimenetelét illeti vagy éppen a névadás folyamatának a végét, paradox módon a névadási folyamat sikertelensége is csapatnévvé válhat, hiszen a regisztrációs időszakban az is előfordul, hogy a versenyzők néha érdektelenséget mutatnak, talán nem szentelnek elég időt a közös név létrehozására. A serdülőkor végén járó diákok ezt nem

tragédiaként élik meg, ezért a fenti probléma felvállalása, nevesítése egy újabb csapatnévként regisztrálódik, például a *passz* főnévből *Passz* csapatnév.

1. diagram: A köznevek százalékos megoszlása

6.3. Tulajdonnevek

6.3.1. Személynevek

A személynevek nagyobb hányada (16%) identitást vállaló magatartásra utal, kisebb része inkább rejtőzködőt, amikor a csapat inkább más híres személy nevét választja. Az itt előforduló nevek lehetnek magyar vagy idegen nyelvűek, képzettek vagy képző nélküliek, család- vagy keresztnévek. A felosztásban a magyar keresztnévek száma a legnagyobb, ezen belül pedig a teljes alakú neveké (*Márton, Ignác, Jácint, Péter, ZoltÁN, Mateko-Zoltán, Szamira*), amit a rövidítéssel és továbbképzéssel keletkezett nevek aránya követ (*Dankó, Laczkó, Pisti, Vili, Laci Bácsi*), és magyar családnév közül mindössze egy, a *Soltész* fordul elő. Kreatív továbbgondolást takar a *ZoltÁN* és a *Mateko-Zoltán* névalak, amely a „Fázol tán?” szótageltolós játékra utal. Az arab eredetű *Szamira* női név különlegessége és szó szerinti egyedisége is kitűnik a 9 férfinév közül. A *Laczkó* archaizálása pedig a teljes névanyag tekintetében meglehetősen ritka hagyományörző eljárás mód.

Az idegen nevek csoportját latin (*Kolnikusz*), német (*Kis Gauss, Kollmann, Oppenheimer*) eredetű családnevek alkotják, illetve egy angol (*Teddy*) és egy olasz (*Otello*) keresztnév. Ami a két német családnevet illeti, az első személy egy híres 20. századi focista, de *Oppenheimer*nek, az atombomba feltalálójának a névviselése visszás hatást kelt az olvasóban, és valószínűleg ezzel a céllal lett csapatnév. Külön figyelmet érdemel a *Kolnikusz* névalak, egy szakszó jelét integrálva a névtestbe, ami játékoságra és alkotószellemre egyaránt utal. A szintén latin eredetű *Anonymus* álnév a pubertásokra jellemző rejtőzködő attitűdöt jelzi. Híres matematikusok neve is megjelenik a névanyagban, legyen az svájci, *EULER* (Leonhard Euler, a matematikatörténet jelentős alakja), indiai, *Kaprekar* (Dattatreya Ramchandra

Kaprekar matematikus, az ő nevéhez fűződik a Kaprekar-szám, a Kaprekar-konstans) vagy éppen kínai, *Csu Si-csie* (13-14. századi kínai matematikus).

Névbeágyazás is előfordul az olyan csapatnévben, mint az *obPedrooNoo*, amelyben a *Pedro* az egyik új sláger címét idézi, a *Nemmindcsabi* csapatnév pedig becézett névalakot, ami arra utal, hogy a csapattagok közül az egyik diák a Csaba névre hallgat. Különleges hangszimbolikájú és a szó elején vagy végén alliteráló nevek is születtek, mint a *VaperPéter* (ejtsd: véperpéter), a *Homály Mihály* és a *Sam Sulek*; ez utóbbi név egy híres testépítő művészneve. A *Mr. Hankey* és *Big Louis* csapatnév egy-egy videójáték-karakter neve, aki a karácsony és az erő megtesztésítője a játéokban. A *Mr. Raggamoffin* csapatnév az azonos nevű magyar énekes elnevezését viseli, a *CR7* pedig Cristiano Ronaldo, 7-es számú portugál futballistára utal.

A keresztnevekből mozaikszó-alkotással keletkezett formákban minden csapattag képviselve van a nevének az első két betűjével. Ilyen névalakulatok keletkezhetnek keresztnevekből (Míra, Gréta, Panna, Zsófia > *MiGréPaZsó*) és családnevekből (Tari Makovinyi Márkus Jakkal > *Tamamája*; Kelemen, Balázs, Kocsis, Bezzeg > *KEBAKOBE*). Az ide tartozó teljes, elő- és utónevek megtalálhatók a regisztrált személyek listájában, így a névadás motivációja egyértelmű.

Mitológiai témájú csapatnevek is színesítik a korpust. Az ide sorolható két személynév közül szójáték eredményeként jött létre a föníciai eredetű *Adon(vi)sz* név, ahol a *vi* szótag betoldása új olvasatot hozott létre. A másik személynév, a *Niké* ('a győzelem görög istennője') egy divatos márkanévvel mutat hasonlóságot (*Nike*), de az ékezet használata a mitológiai vonatkozást erősíti.

6.3.2. Földrajzi nevek

Az ide sorolt nevek közül a *Nilus* folyónév jelenik meg, valamint a *Guadalajara*, amely mexikói és spanyolországi városnév, jelentése 'a kövek völgye', amely a korpusz 7%-át alkotja. A *BALI* név a rendelkezésre álló adatok alapján nem betűszóból keletkezett (nem a résztvevők nevének a kezdőbetűiből tevődik össze), inkább az indonéziai sziget mellett a *Balázs* és a *Balaton* becézett alakját is jelölheti. Származást jelölő funkcióval jöttek létre a foglalkozásneveket tartalmazó csapatnevek (*Kambodzsai sóbányászok*, *Budaörsi Betyárok*, *Szatmári Legendák*). Noha a *Kelet* név csak áttételesen sorolható ebbe a csoportba, az égtájat jelölő funkciója révén ebbe a beosztásba illik leginkább. Különleges helyviszony és egyben tanári kijelentés az „*Egy padba egy ember*” idézőjelbe írt név. Versenysportban az egyik fontos követelmény a csapat elnevezése, mert a megfelelő csapatnév megtalálása növeli a tagok kapcsolatát és egységét. Az ide tartozó *Manchester United* és a *Real Margit* csapatnév közül mindkettő a futball világából származó elnevezés ugyan, de a második esetben a névtorzítás a spanyol *Madrid* városnév helyett a feltűnően hasonló *Margit* női nevet tartalmazza, ami a komikum forrása. Valószínűleg metaforát rejt a *Zsákutca csoport* csapatnév a helymegjelölés

mögött vagy inkább helyett. Tréfás földrajzi névről kapta nevét a *Bergengócia Népe Front* csapat, amely távoli, mesés, a térképen nem szereplő vidéket jelöl, és a történelmi Bereg és Ung megyék összevonásából latinus formában képzett gúnyos elnevezés.

6.3.3. Intézménynevek

Köztudott, hogy az intézmények nevei (7%) a helynevekkel vannak leginkább rokonságban. Számos csapatnév született különféle oktatási intézmények nevét integrálva a versenyre létrehozott névtestbe: *Jézus szíve* (Vöröserdei Jézus Szíve iskolakápolna), *BLG-s Kobakok*, *A BLG rózsái* (Batthyány Lajos Gimnázium), *A Bláthy Prímje* (Budapesti Műszaki SZC Bláthy Ottó Titusz Informatikai Technikum), *Jedlik Team* (Jedlik Ányos Gimnázium), *Premosztók* (Premontrei Iskolaközpont, Gödöllő), *Zsigmondysok* (Zsigmondy Vilmos Gimnázium), *Czuczor 12* (Czuczor Gergely Bencés Gimnázium és Kollégium), *Sárgacsfgy* (Csík Ferenc Gimnázium).

6.3.4. Művészeti alkotások címe

Ebben az esetben három címszereplő jelenik meg (5%): a *DeTerminátor*, *HÓFEHÉRKE* és a *Shrek* (< ném. *schreck* 'rém, szörny'). A *DeTerminátor* név írásképe jelzi a *Terminátor* című filmre való utalást, de az általánosan használt *determinál* ('meghatároz, megszab, kijelöl') jelentés mellett a matematikai kifejezéssel is összefüggésbe hozható, ami a *determináns* ('egy négyzetes mátrixokhoz rendelt szám'). További mesefigurák is szerepelnek az adatárban a *Villám McQueen* és a *Hős ötös* csapatnévben, amelyek a *Verdák* és a *Hős Hatos* című mesékkal hozhatók kapcsolatba. Tévésorozat címe is vált csapatnévvé az aktuális évszámmal ellátva: *Agymenők 23*.

Számos magyaros csapat egy-egy költemény címét választotta névként, pl. Kosztolányi *Hajnali részegség*, Arany *Családi kör*. García Márquez *Száz év magány* című mágikus realista regényének a címtorzításával keletkezett a *Száz éve magányosak* csapatnév, ugyanígy Petőfitől az *Anyám tyúkjá* helyett *Anyád tyúkjá*, és szó szerint idézi Néneyi könyvsorozatának címét: *Az irodalom visszavág*.

6.3.5. Márkanevek

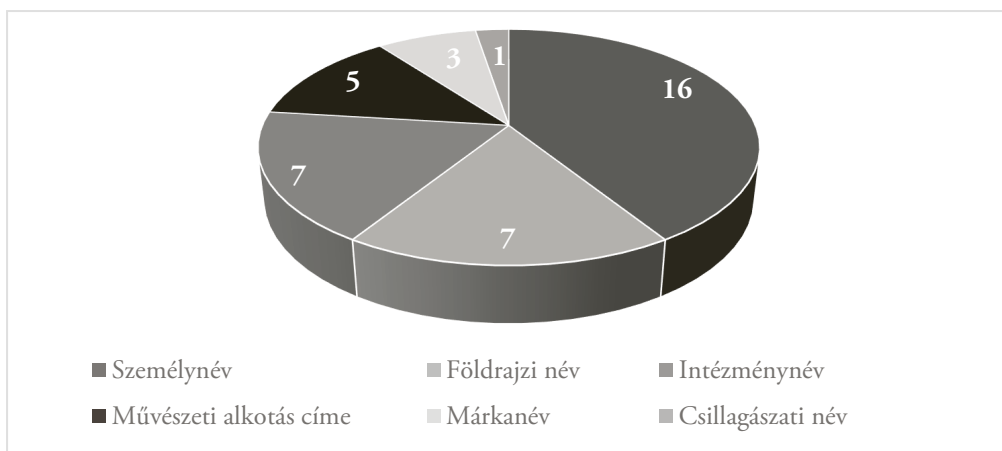
Egyfajta divatjelenséget tükröznek a márkanevek (3%), amelyek az aktuális újdonságokat, például a mesterséges intelligencia (*Chat GPT*), kozmetikum (*Balea – szponzorált*) vagy egy nemrég megjelent autótípus márkanevét viselik (*Tesla*). A *Skype* elavultságát fémjelzi a fonetikus írásmód (*Szkájp*), amit valószínűleg a ma élő legidősebb korosztály használ, de az bizonyos, hogy a 2003 óta meglévő internetes kommunikációs alkalmazás idejétmúltnak számít a fiatal korosztály szemében.

Ebbe a kategóriába sorolandó a játékkal kapcsolatos kifejezést tartalmazó csapatnév is (2%), amely a győzelemmel függ össze, mint a *Royal flush*, *Victory Royale*. Magát a játék

nevét, esetleg parancsát találjuk a *Geometry dash*, a *Versailles Gold* kaszinójáték, illetve az *Uno reverse* csapatnévben, amely visszafordító kártya az UNO játékban.

6.3.6. Csillagászati nevek

A földrajzi nevek mellett csillagászati nevekből származik a *Téjút* és a *Nova*, bár ez utóbbi lehet *nóva* 'a kataklizmikus változócsillagok egyik fajtája'. Kevésbé valószínű, hogy a Zala megyei Nova település neve válhatott csapatnévvé, inkább az feltételezhető, hogy a névadás motivációja az asztronómiai jelenség volt, ha figyelembe vesszük, hogy többször fordul elő a *Szupernova* csapatnév más-más évben és évfolyamon. Mindezek mellett egy internetes játékkarakter neve is *Nova* a *Lightway 3.0* világában, aki/ami nőnemű fexir (a kirnitek által génmanipulációval létrehozott faj), 21–22 éves, foglalkozása hamisító, eszköze pedig a pulzárpenge, továbbá egy kitalált szereplőt szintén így hívnak a *Marvel Comics* képregényeiben.

2. diagram: A tulajdonnevek százalékos megoszlása

6.4. Melléknevek

A melléknevek 1%-os előfordulásúak a jelöletlen *DARK* 'sötét', *GiGa* 1. 'nagy', 2. 'mértékegység neve', *Logikus*, *Utolsó*, *Eszes* csapatnevekben. Az *-i* képzővel létrejött nevek között a *Dagi* rövidítéssel és továbbképzéssel keletkezett becézett forma, a *Matekozási* melléknév-képzős és a *SzámTalan* fosztóképzős alak fordul elő.

6.5. Számnevek

A számnevek közül (3%) leginkább a sorszámnév kap hangsúlyosabb szerepet (*12.A*, *13.C*, *Jedlik 12.a*, *Mechwart12*, *Schulek-12.N*, *Szécsenyi12*), de a négytagúság jelölése is megjelenik a *Négy* és a *Kilencven* csapatnévben. Számjegyet tartalmazó csapatnevek általában a matekos

és műalkotások címéből vagy részletéből létrejött megnevezések. A 2023-as évben szintén a terminus technicusok álltak vezető szerepben, de a személynévi és a *csapat* lexémából, illetve annak szinonimájából származó nevek is nagy számban fordultak elő, így a műalkotások címéből keletkezett csapatnevek lecsúsztak a harmadik helyre.

A matematikaverseny mindkét vizsgált évében ugyancsak a szakszavak vettek részt leggyakrabban a csapatnévalkotásban. 2015-ben ezt követte a *csapat* főnévből és annak hasonszóból keletkezett nevek aránya, majd az állatnevekből származók. 2023-ban az intézmény- és személynevek következtek a szakszók után, míg a helynévi és a játékokkal kapcsolatos szavak generálása volt a harmadik legelterjedtebb névalkotási eljárás.

A tantárgyak és tanévek szerinti összesítést követően érdemes kitérni a névteremtés aktusának a humoros vetületeire, amelyek a 2015-ös matematikaverseny csapatneveiben csúcsozodtak ki. Ezek olyan adatok, amelyek eredetiség és művészi teljesítmény tekintében kivételesnek tekinthetők. Egyfajta egységet fejez ki a *Szabad Galileáért mozgalom, Nőtlen fizikusok, Takács Tanárnő Tökéletes Tudós Társaság, Esélyünk SE, A magyar nemzet hivatalos csapata*, amelyek konkrét tartalommal bíró denotációk, de előfordulnak kevésbé egzaktak is, mint *A csapatnév helye, Csapatjuk, Hát én rátok bízom, Nem tudjuk, Nincs elvárás*. Személynévi elemeket tartalmaz a *Bolyanus, Héra, Petra* stb. és a *Reál Margit*. Nehéz rendszerbe illeszteni az olyan neveket, mint a *Nem szeretjük a vicces neveket, Éhes vagyok, Don't drink and derive*, és valójában nem is szükséges.

8. Összegzés

A feldolgozás során láthattuk, hogy a leggyakoribb névalkotási eljárások közé tartozik a csapattagok nevének egyesítése, ami általában mozaikszó-alkotással történik, vagy mind egyik tag nevének mellérendelése által, illetve birtokos jelzős alárendelő szintagmában csak a csapatkapitány nevének a megjelenítésével. A különböző szófajú szavak és terminusok kontaminálása szintén közkedvelt névalkotási mód (*Disztri Buták, Algebros, Lapátlovak*). Végezetül a névadás motivációját megvizsgáltuk a tanár-diák beszédaktus szempontjából is, hiszen a kijelentés gyakran magára a csapatnévre vonatkozik (*Megvan a név?*, „*Valami kreatívabbat!*”), és természetesen az erre adott válaszok is rögzítődtek a regisztráció során (*Semmi, Nem tudom, Még mindig nem tudom, Írjon be a Tanárnő valamit*), mi több, a konkrét fizetség megnevezésével (*Csak az 5-ösért jöttünk, „+ért”*).

Az összegyűjtött csapatnevek jelenlegi és későbbi feldolgozása megannyi lehetőséget rejt magában, amelyek feltárása hűen fogja tükrözni a tanulók névadási aktusának hátterét. A jelen és további feldolgozás során a Bolyai-verseny változatos és kreatív csapatnevei betekintést nyújtanak a felnőttkor küszöbén álló fiatalok gondolatvilágába, sokrétű

szubkultúrájába. További cél a más-más kategóriába tartozó nevek feldolgozása, például az évfolyamonkénti analízis és összehasonlítás mindegyik tantárgy esetében. Újabb vizsgálat tárgya lehet a döntősök és a győztesek névválasztásának elemzése, illetve a csapat megnevezése magyar és idegen nyelvű szavakkal (csopi, gang, slepp, team stb.). Valójában a lehetőségek teljes tárházát fel sem lehet sorolni, hiszen a korlátlan kreativitás kimeríthetetlen ihletforrást biztosít, amelynek a jelen munka csupán egy szerény karcolata.

Irodalom

- Baló András Márton – Lakatos Péter 2016. Morfológiai kölcsönzés és újrahasznosítás a romani nyelvben. In: Kenesei István (főszerk.) *Általános Nyelvészeti Tanulmányok* 28. Budapest: Akadémiai Kiadó. 185–202.
- Barna Viktor 2019. Paradigmaváltási kényszer? Állandóság és változás a kollégiumpedagógiai gyakorlatban. In: Szőke-Milinte Enikő (szerk.) *Pedagógiai mozaik*. Budapest: Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Szaktudás Kiadó Ház. 11–26.
- Bauko János 2013. Közösségi ragadványnevek használata a szlovákiai magyarok körében. In: Kontra Miklós – Németh Miklós – Sinkovics Balázs (szerk.) *Elmélet és empiria a szociolingvisztikában*. Budapest: Gondolat Kiadó. 55–68.
- B. Gergely Piroska 1997. Az újabb kori magyar személynév-szintézisek megalapozása. In: B. Gergely Piroska – Hajdú Mihály (szerk.) *Az V. magyar névtudományi konferencia előadásai* 1–2. Budapest: Magyar Nyelvtudományi Társaság. Miskolc: Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Intézet. 10–23.
- Bősze Péter 2018. A magyar orvosi nyelv jelentősége, helyzete, teendők. In: Dódi Zoltán – Sz. Hegedűs Rita – Szöllősy-Sebestyén András (szerk.) *Segédkönyvek a nyelvészet tanulmányozásához* 202. *Magyar szaknyelvek a Kárpát-medencében*. Budapest: Tinta Könyvkiadó. 16–22.
- ÉKsz.² = Pusztai Ferenc (főszerk.) *Magyar értelmező kéziszótár*. 2. átdolgozott kiadás. Budapest: Akadémiai Kiadó. 2003.
- EtSzt. = Zaicz Gábor (főszerk.) *Etimológiai szótár. Magyar szavak és toldalékok eredete*. Budapest: Tinta Könyvkiadó. 2006.
- Farkas Tamás 1995. Magyar cserkészcsapatok névadása. In: B. Gergely Piroska – Hajdú Mihály (szerk.) *Az V. magyar névtudományi konferencia előadásai*. 1–2. Budapest: Magyar Nyelvtudományi Társaság. Miskolc: Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Intézet. 576–581.
- Hajdú Mihály 1998. A tulajdonnév „meghatározása”. *Névtani Értesítő* 20: 5–12.
<https://doi.org/10.29178/NevtErt.1998.1>

- Hajdú Mihály 2003. Általános és magyar névtan. Személynevek. Budapest: Osiris Kiadó.
- Hammack, Philip L. 2008. Narrative and the Cultural Psychology of Identity. In: Christian Unkelbach (ed.) *Society for Personality and Social Psychology* 12 (3): 222–247.
<https://doi.org/10.1177/1088868308316892>
- Hammack, Philip L. 2015. Theoretical Foundations of Identity. In: McLean, Kate C. – Syed, Moin (eds.) *Oxford Handbook of Identity Development*. Oxford – New York: Oxford University Press. 11–32.
- Hegedűs Attila 1997. Mi a tulajdonnév? *Névtani Értesítő* 19: 5–8.
<https://doi.org/10.29178/NevtErt.1997.1>
- Hoffmann István 2010. Név és identitás. *Magyar Nyelvjárások* 48: 49–75.
- Illyés Gyula 1995. *Naplójegyzetek 1981–1983*. Budapest: Osiris Kiadó. (posztumusz kiadás)
- J. Soltész Katalin 1979. *A tulajdonnév jelentése*. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Kis Tamás 1996. Személynevek a szlengben. *Magyar Nyelvjárások* 33: 93–104.
- McAdams, Dan P. 2006. *The Redemptive Self: Stories Americans Live By*. Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780195176933.001.0001>
- McAdams, Dan P. 2011. Narrative Identity. In: Schwartz, Seth J. – Luyckx, Koen – Vignoles, Vivian L. (eds.) *Handbook of Identity Theory and Research*. New York: Springer Press.
- McAdams, Dan P. – Guo, Jennifer 2014. How Shall I Live? Constructing a Life Story in the College Years. McAdams, Dan P. – Guo, Jennifer (ed.) *New Directions for Higher Education* 166: 16–23. <https://doi.org/10.1002/he.20091>
- N. Kollár Katalin 2004. Társas kapcsolat, személyközi viszonyok. In: N. Kollár Katalin – Szabó Éva (szerk.) *Pszichológia pedagógusoknak*. Budapest: Osiris Kiadó. 292–296.
- Papp István Gergely 2017. Kreativitás és nyelvi tudatosság. A Bolyai Anyanyelvi Csapatverseny céljai, eredményei az elmúlt tizenkét év tükrében. *Anyanyelv-pedagógia* 10 (4): 109–114. <https://doi.org/10.21030/anyp.2017.4.10>
- Raátz Judit 1996. A névválasztás különleges esetei. *Névtani Értesítő* 18: 75–85.
<https://doi.org/10.29178/NevtErt.1996.10>
- Raátz Judit 2023. A névválasztás és névadás jogi vonatkozásai. *Acta Universitatis de Carolo Eszterházy Nominatae. Sectio Linguistica Hungarica* 48: 5–19.
<https://doi.org/10.46437/ActaUnivEszterhazyLinguistica.2023.5>
- Reszegi Katalin 2020. Kognitív szemléletű névtudományi vizsgálatok. Habilitációs értekezés.
- Slíz Mariann 2002. Névadás és névmágia a Száz év magányban. *Névtani Értesítő* 24: 123–127. <https://doi.org/10.29178/NevtErt.2002.15>
- Slíz Mariann 2015. Általános névtani kérdések. In: Farkas Tamás – Slíz Mariann (szerk.) *Magyar névkutatás a 21. század elején*. Budapest: Magyar Nyelvtudományi Társaság – ELTE Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézet. 93–114.

- Soós Lajos 1959. Rendszeres állattan I. In: Soós Lajos (szerk.) *Tudományos Gyűjtemény 10*. Budapest: Danubia Kiadó.
- Sudár Balázs 2022. Madzsarok Anatóliában: kora újkori magyar bevándorlók vagy nomád törökök? In: Türk Attila (szerk.) *Hadak útján. A népvándorláskor kutatóinak XXIX. konferenciája. Budapest, 2019. november 15–16*. MÖK Kiadványok 4.1., Budapest. 505–522. https://doi.org/10.55722/Arpad.Kiad.2021.4.1_29
- Szabó T. Attila 1971. A mezei hadak és a többi mezeiek. In: *A szó és az ember. Válogatott tanulmányok, cikkek. 2*. Bukarest: Kriterion Könyvkiadó. 144–147.
- Szodoray Lajos – Fejér Endre – Oláh Dániel 1957. *Orvosi mykológia*. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- TESz. = Benkő Loránd (főszerk.) *A magyar nyelv történeti–etimológiai szótára 1–3*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 1967–1976.
- Tolcsvai Nagy Gábor 2008. A tulajdonnév jelentése. In: Bölcskei Andrea – N. Császi Ildikó (szerk.) *Név és valóság. A VI. Magyar Névtudományi Konferencia előadásai*. Budapest: Károli Gáspár Református Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszék. 30–40.
- Vendel Miklós 1959. *A közetmeghatározás módszertana*. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Zelliger Erzsébet 2007. Névadás és identitás. *Névtani Értesítő* 29: 227–233. <https://doi.org/10.29178/NevtErt.2007.19>

Summary

CATEGORIZATION OF TEAM NAMES IN THE BOLYAI NATIVE LANGUAGE AND MATHEMATICS COMPETITION (2015 AND 2023)

The study aims to examine the team names of 12th grade students participating in the Bolyai team competition. It compares 811 team names from the fields of native language and mathematics from 2015 and 2023, revealing changes in naming trends over time and presenting the typological characteristics of names in the two fields. The research is based on a nationwide database. Based on this, the results of the corpus analysis highlight the diversity of young people's creative language use and self-expression strategies.